

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. I. An status naturæ puræ possibilis sit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

quid motus huius, quia defecere non potest, (ecce efficaciam divinam motus, peritiam non ex Dei præcipientia, futurum nostram voluntatis consensum explorante, sed ex efficacia infinita divinæ voluntatis, ipsam in nobis efficiente) sed propter naturam voluntatis motus, quæ indifferenter se habet ad diversa, non inducitur necessitas, sed manet libertas: ecce eisdem motus dulcedinem & suavitatem, naturam voluntatis accommodatam, quæ non lædit sed perficit libertatem, nec absumit sed relinquit dilectendi potentiam. Hinc Sacra Scriptura, ut huius motus efficaciam & suavitatem designet, gratiam Spiritus sancti interdum sub figura turbini seu venti vehementissimi, aliquando verò sub specie dulcisephyri & auræ lenissimæ nobis exhibet. Hinc etiam sponsa Cantic. 1. dicit: Trahe nos, curramus in odorem unguentorum tuorum. Trahe nos: en divina gratia in trahendis cordibus efficacissimam potestatem. Curramus in odorem unguentorum tuorum: eum miram & ineffabilem eius suavitatem; nihil enim unguento suavis, quo non læditur, sed perficitur motiva facultas, & facile mobiles redduntur potentia.

§ III.

Alia difficultas resolvitur, & sententia Lan-
si mi breviter confutatur.

Dico secundo: Homo in statu innocentie indigebat efficaci motione ad singulos actus, sicut in statu naturæ lapæ; licet tunc eam solam egeret, ratione subordinationis quam qualibet creatura habet ad Deum in operando: nunc verò ulterius indiget eâ, ob naturam corruptiorem & debilitatem. Ita D. Thomas 1. 2. quæst. 109, art. 1. ubi sic dicitur: Manifestum est, quod sicut motus omnes corporales reducuntur in motum celestium corporis, sicut in primum movens corporale, ita omnes motus tamen corporales quam spirituales reducuntur in primum movens simpliciter, quod est Deus. Et ideo quantumcumque natura aliqua corporalis vel spiritualis **PO- NATURÆ PERFECTA**, non potest in suum actum procedere, nisi moveatur à Deo. Et art. 2. ait: Natura hominis potest dupliciter considerari, uno modo in sui integritate, sicut fuit in primo parente ante peccatum: alio modo secundum quod est corrupta in nobis post peccatum primi parentis: secundum autem utrumque statum natura humana indiget auxilio divino ad faciendum vel volendum quodcumque bonum, sicut primo movente, ut dictum est, scilicet articulo præcedenti. Quod repetitur in fine corporis eiusdem articuli secundi, dicens: In utroque statu indiget homo auxilio divino, ut ab ipso moveatur ad bene agendum. Denique art. 9. eiusdem questionis docet quod in statu naturæ corruptæ homo, etiam in gratia existens, indiget prædicta motione, propter duo: primum quidem ratione generali, propter hoc quod, sicut supra dictum est (art. 2.) nullatenus creata potest in quemcumque actum procedere, nisi virtute motionis divinæ: secundum rationem specialem, propter conditionem status humanæ naturæ, quæ quidem licet per gratiam sanetur quantum ad mentem, remanet tamen in ea corruptio & infirmitas quantum ad carnem, per quam servus legi peccati. Ex quo patet, quod cum ratio ista specialis non haberet locum in statu naturæ integræ, in eo homo egebat divinâ motione, ex uno solum capite, nimirum ratione subordinationis quam qualibet creatura habet ad Deum in operando. Deus enim (inquit idem sanctus Doctor in 2. distinctione 24. quæst. 1. articulo 4. ad 1.) operatur in voluntate & natura: sicut pri-

A ma causa in secundis; & ideo sine ipso adjuvante, nec lapis in esse conservaretur, nec deorsum tenderet. Similiter etiam nec humana natura (quamvis integra) sine eo vel consistere potest, vel rectum motum voluntatis habere. Unde etiam Augustinus Epistola 106. ait: Natura humana, etiam si in illa integritate in qua condita est permaneret, nullo modo seipsam, Creatore suo non adjuvante, servaret. Et 12. de civitate cap. 9. docet quod Angeli bonam voluntatem, quæ meliores essent, nisi operante adiutorio Creatoris habere non possent. Ad stipulam etiam Divus Bernardus in libro de gratia & libero arbitrio, columnâ 7. ubi hæc scribit: Nostra quippe voluntas bona, à bono Deo creata, perfectatamen non erit, quousque suo Creatori perfectè subjecta sit. Absit tamen ut ipsi sui ipsius perfectionem Deo autem tantum creationem tribuamus: cum longe nimirum melius sit esse perfectum, quam factum, & à se ipso nefas videatur, Deo quod minus, nobis quod excellentius sit attribueret.

Plura alia Sanctorum Patrum testimonia, variasque rationes in eiusdem veritatis confirmationem, in Tractatu de voluntate Dei adduximus, ibique præcipua Jansenii fundamenta confutavimus; unde ad hunc locum Lectorem remittimus, ne eadem inutiliter repetamus.

Disp. 5.
art. 7.

DISPUTATIO, VI.

De statu naturæ puræ.

Hic est quintus & ultimus naturæ humanæ status, circa quem celebris occurrit contra Jansenium disputatio & controversia, sequentibus articulis resolvenda.

ARTICULUS PRIMUS.

An status naturæ puræ possibilis sit?

§. I.

Quibusdam præmissis referuntur sententia.

Suppono primum, quod status puræ naturæ duo importat seu requirit, unum positivum, & alterum negativum. Positivum in eo est, quod natura humana habeat quidquid est ei connaturale, seu debitum ex essentia: suæ principis, puta suas omnes proprietates, habilitates, & facultates naturales, & concursum atque providentiam Dei sibi naturaliter debitam. Negativum in eo est, quod nihil habeat indebitum, sive quod ab intrinseco non postulet, sive malum, sive bonum: hoc est, ut neque peccatum habeat originaliter sibi annexum, pœnæque reatum ex illo sequentem; neque etiam affecta sit aliquibus gratiæ donis, aut perfectionibus naturæ indebitis. Dixi ut non habeat peccatum originaliter sibi annexum: quia sicut infirmitas corporis, & morbi, qui sequuntur ex naturali conditione, non excluduntur à statu naturæ puræ; ita neque morbi animi, qui propter naturalem fragilitatem, aut libertatis usum contrahuntur, ab eodem statu excludendi sunt.

Duo ergo dicit status naturæ puræ, nempe naturam, & eius puritatem: natura includit esse,

sentiam, & quæ debentur connaturaliter ratione essentiali: puritas excludit omnia indebita, seu ab essentiali connaturaliter non postulara; vel ut alii dicunt, omnia dona gratuita, quæ sunt duplicis generis, quædam enim perficiunt hominem in ordine ad finem ipsi connaturalem, & operationes ordinis naturalis, ut donum integritatis, de quo supra diximus: alia in ordine ad finem supernaturalem & operationes ipsi proportionatas, ut dona gratiæ strictè sumptæ.

Suppono secundò, nunquam re ipsa statum puræ naturæ fuisse: quia Deus omnes creaturas rationales quas hæcenus condidit, ad finem & beatitudinem supernaturalem elevavit: imò Angeli simul cum natura gratiam sanctificantem in sua creatione adepti sunt, juxta illud Augustini: *Erat Deus in Angelis condens naturam & largiens gratiam*. Primis quoque parentibus, simul cum natura, adoptionis gratia concessa est, juxta illud Eccles. 7. *Fecit hominem rectum*, quod non solum de rectitudine corporis, sed etiam animi, quæ est à gratia & charitate, intelligunt sancti Patres, præsertim Augustinus de corrept. & gratia cap. 10. idque Tridentinum sess. 5. indicavit, dicens: *Adamum peccando amisisse sanctitatem & justitiam, in qua constitutus fuerat*. Neque deest congrua ratio: Nam cum gratia sanctificans in instanti producibilis sit, non opus fuit eius infusionem post creationis instant differti; Nescit enim tarda motu minima Spiritus sancti gratia, ut ait Ambrosius.

Solum ergo difficultas & controversia est inter Theologos, an status puræ naturæ possibilis sit, non solum de potentia Dei & extraordinaria & absoluta (de hoc enim nullus dubitat, cum Deus absolute poterit hominem ad finem supernaturalem non ordinare, subindeque ipsum creare destitutum gratiæ sanctificantis, aliisque donis supernaturalibus, & ipsi indebitis) sed etiam de potentia ordinaria, seu ordinata, id est operante juxta naturalem rerum creaturarum inclinationem?

In cujus difficultatis resolutione partem negativam tenet Janfenius: Nam tribus libris integris, quos de statu naturæ puræ inscripsit, contendit primò, non potuisse homines expertes peccati originalis, creati à Deo sine gratia sanctificante, quæ est, inquit, ipsa charitas Dei super omnia; alioquin natura rationalis, mala, stulta, distorta, & perversa crearetur à Deo; quod ad errorem Manichæorum pertinet afferentium, quod Deus sit Author alicujus naturæ malæ. Atque hoc tanquam verum de præcipuis suæ doctrinæ capitibus, omni quo potest modo, stabilire conatur; & contrarium dicit fuisse unum de capitalibus erroribus Pelagii, ab Augustino collisum; per eosque Scholasticæ doctrinæ Professores, quemadmodum in explicando naturæ lapte statu, longissimè ab ejus mente deflexerunt, ita in asserendo puræ naturæ statu, procul à principis ejus immobilibus, quibus tota doctrina ejus adversus Pelagianos & Manichæos incumbit, filium humanæ rationis, potius quam Ecclesiasticæ traditionis constatando, recessisse.

Secundò docet, felicem illum statum in quo Adam creatus fuit, connaturalem illi fuisse, ita ut aliter creari nequiverit, neque subijci morti, & aliis miseriis corporis, aut pati in animo ignorantiam & difficultatem, ex concupiscentia orram. Itaque negat hominem potuisse à Deo creari in statu naturæ puræ, tum puritate dona supernaturalia excludente, tum etiam per exclusionem do-

norum integritatis & immortalitatis, quæ primis parentibus concessa sunt. Idem docent Gandavensis quodlib. 6. quæ. 11. & Estius in 2. dist. 26. cum hoc tamen discrimine, quod primus asserit non solum donum integritatis seu subjectionem vitium inferiorum ad rationem, & membrorum corporis ad animam, sed etiam immortalitatis donum pertinere ad naturam hominis in sua puritate, ita ut sine illis homo experte peccati originalis creati à Deo non poterit alter verò docet quidem donum integritatis esse homini naturale, eique competens in puris naturalibus, sed fateretur immortalitatem primi hominis, ipsi fuisse indebitam & supernaturalem, subindeque Deum potuisse creare hominem purum à peccato, obnoxium morti, & morbis ac doloribus corporalibus.

§. II.

Statuitur prima conclusio.

Dico primò. Primus parens, atque adeo totum genus humanum, potuit ante peccatum à Deo creari sine gratia gratum faciente, subindeque non ordinari ad clarum Dei visionem & beatitudinem supernaturalem, ita communiter docent Theologi Scholastici cum S. Thoma qu. 4. de malo art. 1. ad 1. ubi sic ait: *Carentia divinæ visionis dupliciter convenit alicui, uno modo sic, quod non habeat in se unde possit ad divinam visionem pervenire; & sic carentia divinæ visionis competere ei, qui in ipsa naturalibus esset etiam absque peccato; sic enim carentia divinæ visionis non esset poena, sed de se ipsa consequens omnem naturam creatam*. Quo nihil clarius & expressius contra doctrinam Janfenii dici potest.

Angelico Doctore ad stipulat Subtilis in 2. dist. 28. qu. unicâ, nu. 7. dicens: *Potuit aliquis esse purus naturalibus, tam sine gratia, quam culpa*.

Favet etiam Bulla à Pio V. contra Bajonem edita, & à Gregorio XIII. renovata, ac postea iterum ab Urbano VIII. confirmata: nam in ea sequentia Baii propositiones damnantur.

Deus non potuisset ab initio talem creare hominem, qualis nunc nascitur: id est, destitutum justitiæ originali, & gratiæ sanctificantis.

Humana natura exaltatio in consortium divinæ naturæ (per gratiam sanctificantem) debita fuit integritati primæ conditionis; ac proxima naturæ alii dicitur esse, & non supernaturali.

Accedunt SS. Patrum testimonia, præcipue Augustini, cujus auctoritate maximè abuteretur Janfenius: nam 1.3. contra Maximinum ca. 11. affirmat hominem ad similitudinem Dei formatum; ideo fieri gratiæ filium, quia non est naturæ filius aut gratiæ filius Dei filius, non naturæ, hoc non est illi connaturale, seu connaturaliter debitum; nam implicat in terminis aliquid esse gratuitum, & esse naturæ debitum; subindeque potuit natura humana, pura omni peccato, sine tali dono creati.

Confirmatur: Angeli nunquam fuerunt infecti peccato originali, & tamen ex Augustino potuerunt creari sine gratia: Ergo & homines, eorum peccati originalis labe immunes, sine illa possunt produci. Consequentia patet ex paritate rationis, Antecedens probatur ex Augustino lib. 3. Conf. c. 2. 3. & 4. ubi in Angelorum creatione duas Dei actiones agnoscit; unam quæ dedit eis esse suum substantiale, & facultates intelligentiæ volendi, omniaque earum facultatum ornamenta naturalia, puta species intelligibiles; & hæc actionem vocat Augustinus creationem naturæ; alteram verò actionem Dei admittit, quæ Angelis

lib. de civ. cap. 9.

Libro 2. in Lucam.

3

D

E

infundit charitatem & amorem Dei sanctificantē, & hanc largitionem gratia appellat, & addit tam gratiōem Deum hanc secundam actionem superaddidisse primæ, quàm per primam gratiōem Angelos eduxerat è nihilo: Sed Angelis in nihilo positus nullatenus debetur creatio: Ergo neque natura etiam angelicæ, puræ à peccato originali debetur charitas seu gratia sanctificans. Unde idem S. Doctor 12. de civit. c. 9. asserit ad Angelos pertinere quod ait Paulus: *Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum S.* id est ipsi prius gratiōem infusa & non innata, seu connaturaliter debita: & Basiliius lib. de Spiritu S. c. 18. ipsa (inquit) *caelestes Virtutes, non natura sua sancta sunt, sed à Spiritu sancto.*

Potest etiam conclusio hæc ratione suaderi. Dona supernaturalia gratiæ & gloriæ, & ordinatio creaturæ ad finem supernaturalem, non recipiunt potentiam ejus naturalem, sed duntaxat obedientialem; ut cōmuniter docent Theologi, qui triplicem potētiā receptivam in creaturis distinguere solent; unam naturalem, in qua recipiuntur accidentia connaturalia subiecto; alteram violentam, in qua subiectantur accidentia contraria, & repugnantia illius naturæ, sicut se habet calor respectu aquæ; aliam verò obedientialem, quæ creatura intellectualis subditur Deo ad recipiendas formas ordinis supernaturalis: Sed Deus non tenetur conferre creaturæ, etiam innocenti, & à peccato originali immuni, ea ad quæ non nisi obedientialiter, seu per capacitatem obedientialem perducibilis est; vel ipsam ad ea ordinare, ut de se patet: Ergo Deus non tenetur conferre dona gratiæ & gloriæ Angelo, vel homini innocenti, & peccato originali experti, aut ipsum ad clarā Dei visionem & beatitudinem supernaturalem ordinare.

Confirmatur primò: Omnis creatura est naturaliter & ex sua origine Dei servus, cum talis servus in creatione fundetur: At servus non est naturaliter hæres domini sui, ut habetur Genes. 21. Ergo nulla creatura, quantumcumque pura & innocens in sua origine, ex sua natura exigit dona gratiæ & gloriæ, nec ordinatur ad clarā Dei visionem & beatitudinem supernaturalem, quæ est hæreditas Dei. Hanc rationem insinuat Cyrillus Alexandrinus lib. 1. in Joan. cap. 13. ubi ait: *Creatura cum serva sit, nati tantum & voluntate Patris, ad supernaturalia elevatur.*

Confirmatur secundò: Homines, etiam innocentes & Angeli, sunt filii Dei tantum adoptivi; nam filius naturalis unus est Christus: Atqui filius adoptivus, non jure natiuitatis, sed assumptione gratiæ, & naturam non consequente, vocatur ad hæreditatem: Ergo nec Angeli, nec homines innocentes, possunt habere clarā Dei visionem; quæ est Dei hæreditas) naturā suā, sed debent elevari, hoc est, accipere aliquod donum naturæ aliū, & ipsi indebitum, ut videant Deū. Unde Dionysius cap. 1. de divin. nomin. tribuit elevationi supra naturam, quod Beatæ mentes Deum videant, & ait eas *constanter & immobiliter ad hærentem sibi radium attolli, & congruo permissarum sibi illuminationum amore, velut in altū pennis sublevari.*

Confirmatur tertio: Si gratia & charitas sint connaturaliter debita Angelo, vel homini innocenti, seu peccato originali non infecto, ita ut non possit à Deo creari sine illis, de potentia saltem ordinata & per divinæ sapientiæ leges regulata; sequitur gratiam sanctificantem, aut charitatem, Angelis & primis parentibus in creatione

infusam, simul esse & non esse gratiam: erit quippe gratia, ut supponitur, & ipsum nomen significat; non erit verò gratia, quia gratiæ propriè dictæ repugnat quòd sit naturæ debita seu connaturalis, ut ex ipsius gratiæ notionem & nomine constat.

Respondet Janenius gratiæ propriè dictæ repugnare quidem debitū ortum ex jure seu opere creaturæ; non tamen ei repugnare debita, seu connaturalitates, decentias, congruentias, & æquitates, quæ oriuntur ex aliis capitibus: nihil enim connaturalius (inquit) innocenti imagini Dei, cum capacitate Dei naturaliter conditæ, quàm gratia: unde quamvis Deus eam ipsi negans, non faceret contra jus justitiæ quod sit in creatura, faceret contra sapientiam suam, quam non secus ac justitiam præterire non potest.

Addit quod sicut Scholastici dicunt, gratiam sufficientem esse gratiam absolutè, & nihilominus esse debitam creaturæ rationali, etiam in hoc statu naturæ lapsæ, nec ei posse à Deo denegari; alioquin impossibilia juberet Deus, & homo peccaret in eo quod vitare non posset: ita dici potest gratiam vel charitatem, sine qua natura innocens, seu peccati originalis expertus, creari non potest, esse gratiam propriè dictam, etsi ex quadam connaturalitate ipsi debita sit.

Sed hæc responsio & doctrina facile potest confutari. Primò, quia idem Author lib. 1. de statu naturæ lapsæ cap. 2. & sequentibus, docet naturam humanam ex se ordinari ad Dei visionem & fructum, velut ad finem connaturalem, nihilque esse illi connaturalius: Ergo juxta ejus principia, homini innocenti, seu peccato originali experti, gratia & visio, ac fructus Dei debentur, debito orto ex ipso jure naturæ, exigentis ab intrinseco hunc finem, & media ad ejus affectionem necessaria, & non solum debito orto ex sola Dei sapientia, vel aliqua congruitate.

Secundò falsum est quod ait, gratiæ propriè dictæ tantum repugnare debitum ortum ex opere creaturæ, subindeque non desinere esse, ac verè dici propriè dictam gratiam, etsi naturæ ipsi debeatur, dummodo non præcesserit aliquid opus propter quod illi debita sit. Hoc, inquam, falsum est, quia ut ostendimus in Tractatu de gratia, nomine gratiæ propriè sumptæ, & prout à natura distinguitur, intelligunt Scriptura, Patres, & Concilia, donum gratuitum naturæ superadditum, superans illius debitum & exigentiam, non verò id tantum quod non debetur operibus nostris; aliàs liberum arbitrium, & facultates omnes tum corporis, tum animi, essent gratia propriè dictæ: nullum enim opus feceramus antequam essemus, propter quod nobis hæc deberentur: quod tamen absurdissimum est ut patet ex Augustino Epist. 95. ubi tum ipse, tum alii Patres Africani, reprehendunt Pelagiū, quòd ad vitandam condemnationem in Concilio Palæstino abusus esset nomine gratiæ, eo nomine intelligens liberum arbitrium nobis collatum in ipsa creatione, quod sufficere volebat ad vitandum peccatum, & bene operandum; quodque gratiam idè esse intelligebat, quia gratis à Deo collatum est, quippe qui gratis nos creavit, & liberum arbitrium, aliisque dona gratis nobis contulit.

Tertio exemplum quod adducit Janenius de gratia sufficienti, non est ad rem: idè enim gratia sufficiens, quamvis aliquo modo debita creaturæ rationali, est gratia propriè dictæ, quia non est ei debita absolutè, sed supposita ejus e-

levatione & ordinatione in finem supernaturalem, quæ ipsi indebita est, & Deo planè libera, ita ut ab illa abstinere potuerit. At verò juxta Janfenium elevatio ipsa ad ordinem supernaturalem est debita naturæ innocenti, ita ut Deus ab illa abstinere non potuerit, nisi in pœnam peccati; nec per consequens natura innocens, & peccati originalis expertus, creari sine gratia & charitate, aliisque mediis & auxiliis, ad finis supernaturalis affectationem necessariis.

§. III.

Secunda conclusio stabilitur.

16 Dico secundò, de potentia Dei ordinaria, providente singulis rebus juxta id quod naturaliter exigunt, potuit homo, etiam ante lapsum Adami, creari in statu naturæ puræ quoad dona integritatis & immortalitatis, sive cum inclinatione efficiendi & rebelli partis sensitivæ adversus rationem, & cum necessitate moriendi. Ita expresse docet S. Thomas in 2. dist. 31. quæst. 1. art. 2. ad 3. his verbis: *Poteras Deus à principio, quando hominem condidit, etiam alium hominem ex limo terra formare, quem in conditione suæ naturæ relinqueret, ut scilicet mortali & passibili esset. & pugnam concupiscentiæ ad rationem sentiens; in quo nihil naturæ humanæ derogaretur, quia hoc ex principio naturæ consequitur. Non tamen iste defectus in eo rationem culpæ aut pœnæ habuisset, quia non per voluntatem iste defectus causatus esset. Quo nihil clarius & expressius ad evertendam totam doctrinam Janfenii, & stabilendam nostram sententiam, dici potest. Item quodlib. 1. art. 8. ait: *Possibile fuit Deo ut hominem faceret in puris naturalibus.**

17 Hanc assertionem Bellarminus, Suarez & Anti-Janfenius ex eo probant, quòd contraria (inquit) sententia sit à Pio V. in Bulla contra Michaëlem Baiam reprobata. Verùm licet inter damnatos Baij articulos, 26. sic habeat: *Integritas prima creationis, non fuit indebita naturæ humanæ exaltatio, sed naturalis eius conditio. Et 52. Deus non potuisset ab initio creare hominem, qualis nunc nascitur.* Inde tamen concludi non potest efficaciter, opinio hæc quæ impossibilitatem statûs naturæ puræ, præcisè quantum ad donum integritatis astruit, in hac Bulla fuisse damnatam; sed tantùm aliam, quæ præterea negat sine gratia sanctificante, quæ absolute justum & rectum constituit, hominè condidit Deo potuisse. Hoc enim, ut rectè observat Estius, intentum erat Baij in citatis articulis, ita ut 26. intelligeretur ab eo de integritate, ut comprehendit gratiam habitualemente absolute justificantem, & 52. de homine nascente modo cum privatione talis gratiæ. Unde per hanc Bullam, nulla quidem cadit censura in opinionem Estii: sed eam Janfenius & Henricus nullatenus evadere possunt; cum asserant hominem ante peccatû non potuisse produci sine gratia sanctificante, & immortalitatis dono: hæc enim doctrina expresse in Bulla proscribitur; ut articulo præcedenti quoad gratiam sanctificantem ostendimus: quantum verò ad immortalitatis donum, patet ex art. 74. Baij, qui sic habet: *Immortalitas primi hominis non erat gratiæ beneficium, sed naturalis conditio.*

18 Potest insuper suaderi conclusio ex Augustino, cujus auctoritati potissimum confidit Janfenius. In primis enim S. Doctor 1. 4. contra Julian. c. 17 loquens de primo hominè ante peccatum, sic

A ait: *Gratia quippe Dei ibi magna erat, ubi terrenum & animale corpus, bestialem libidinem (hoc est, ut exponit etiam Janfenius, concupiscentiam efficienem) non habebat. Quia ergo vestitus gratia non habebat in nudo corpore quod puderet, spoliatus gratia sensu quod operire deberet. Certè si gratia magna fuit, quòd primus homo ante peccatum, bestialem libidinem, sive concupiscentiam efficienem non haberet, indebita erat naturæ hominis illius defectus carentia, atque adeò cum tali vitio naturæ suæ creari potuit, etiam antecederet ad peccatum.*

B Neque potest dici quòd Augustinus sumat ibi 19 nomen gratiæ pro dono gratiosè collato, licet naturaliter debito, eo sensu quo Concilium Constantinopolitanum sextum utitur nomine gratiæ, quando àctione 11. definit Angelos esse per gratiam immortales. Non valet, inquam, ista responsio: quia licet hanc gratiæ acceptionem interdum approbet D. Augustinus, loco tamen citato sic eam usurpare non potuit; aliàs enim talis addidisset, hominem hæc gratia spoliatum fuisse; cum sit certissimum in communi doctrina Patrum, hominem, sicut & Angelum non fuisse spoliatum, ratione peccati, donis sibi naturaliter debitis, sed tantùm indebitis.

C Secundò idem Augustinus lib. 2. de Genesi ad lit. c. 15. sic habet: *Potest non mori præstatur Adami de ligno vitæ, non de constitutione naturæ.* Quibus verbis aperte docet etiam donum immortalitatis non fuisse homini innocenti naturaliter debitum, sed gratuitò & liberaliter concessum; subindeque sine illo potuisse creari. Unde ibidè subdit: *Mortali ergo erat conditio corporis animalis: immortalis autem beneficium conditorum.* Et 1. 14. de civit. c. 20. loquens de immortalitate primorum parentum: *Hic statum (inquit) eus de ligno vitæ quod erat in medio Paradisi, mirabili Dei gratia præstatur.*

D Tertiò idem S. Doctor 1. 3. de libero arbit. ca. 20. præcipuum Janfenii fundamentum manifestè convellit, ait enim: *Quamvis ignorantia & difficultas (id est rebelli appetitûs difficultè obediens rationi) essent hominis primordia naturalia, nec sic culpandus sed laudandus Deus esset, qui talem hominem condidisset. Quibus verbis aperte docet, non esse contra justitiam vel sapientiam Dei, si in hominè, nullius peccati reo, esset ab ortu ejus appetitus sensitivus rebellis rationi; subindeque divina justitiæ aut sapientiæ non repugnare, quòd hominem innocentem, & nullius peccati reum, sine dono integritatis creet.*

E Nec valet quòd ad tam expressum & manifestum testimonium respondet Janfenius, nempe Augustinum illud scripsisse dum contra Manichæos disputaret, & ante quam orta esset hæres Pelagii; & contrarium docuisse Epist. 28. ad Hieronymum. Non valet, inquam, nam præterquam quòd nihil habet Augustinus in illa Epistola contrarium, ut legenti constabit, cap. 9. lib. 1. retractationum (quem longè post disputationes ipsius contra Pelagium, & Epistolam ad Hieronymum scripsit) repetit in terminali quodlib. 3. de libero arbitrio dixerat, illud quæ approbat. Item in libro de bono perseverantia, qui est ultimus, vel unus ex ultimis ejus libris, eandem sententiam iterum refert & laudat, ut infra patebit. Unde quidam Recentior rectè observat. Janfenium, qui ceteros Ecclesiæ Doctores contemnere videtur, & unum Augustinum revereri, ipsam mentem facere primò errantem in libro de libero arbitrio, secundò aliquatenus emendatam in Epist.

Epistola ad Hieronymum, tertio gravius re- A
lapsum in libris retractationum, & quarto in
errore finaliter perseverantem, in libro de bo-
no perseverantia.

Nec melior est alia responsio, quam ad idem
Angelici testimonium adhibet, nimirum Au-
gustinum, dum ait Deum fore laudabilem & ju-
stissimum, quamvis homo à suis primordiis haberet
difficultatem, & ignorantiam, quam patitur ex
rebellione appetitus sensitivi; loqui de primor-
diis hominis, in quibus supponitur aliqua culpa
originalis, non verò de primordiis hominis in-
nocentis, & à labe peccati originalis immunis.
Non valet, inquam, hæc interpretatio; cum a-
perre repugnet menti & textui S. Doctoris, locis B
citatis, præsertim cap. 11. libri de bono persever.
ubi sic ait: *Etiam si verum esset quod dicunt Pelagiani,*
ignorantiam & difficultatem, sine quibus nullus homo
nasceretur, primordia non supplicia esse naturæ; vinceren-
tur tamen Manichæi, qui volunt duas, boni scilicet &
malis, esse naturas. Hæc enim verba, primordia non
supplicia esse naturæ, aperte declarant, S. Docto-
rem supponere rebellionem appetitus non esse
in homine propter illum peccatum præcedens,
sed ipsi convenire ex sua naturæ, & ex prima Dei
institutione.

His argumentis ab autoritate sumptis, ac-
cedit ratio manifesta, quæ sic potest proponi.
Integritas naturæ, seu perfecta subjectio appe-
tus inferioris ad superiorem, non est homini
connaturaliter debita; Ergo potuit sine illa crea-
ri, non solum de potentia absoluta, sed etiam
de potentia per sapientiam ordinatam. Conse-
quentia manifesta est: nam sapiens Dei provi-
dentia solum tenetur providere rebus, juxta id
quod connaturaliter exigunt, non verò juxta ea
quæ sunt naturæ indebita. Antecedens vero sic
ostenditur. Nulli naturæ debetur connaturali-
ter remedium defectus, qui est ipsi connaturalis,
vbi gratia naturæ sublati remedium corru-
pibilitatis; Sed integritatis donum, seu perfe-
cta subjectio appetitus sensitivi ad rationem; est re-
medium defectus homini naturalis, nempe re-
bellionis concupiscentiæ adversus rationem; C
cum enim homo ex propria ratione & consti-
tutione habeat quod componatur ex duabus
partibus contrariis, rationali scilicet & sensitiva,
& sic ut ait Augustinus 9. de civit. cap. 13. *Me-*
diū quoddam inter pecora & Angelos, inferior Angelis,
superior pecoribus, habens cum pecoribus mortalitatem,
rationem verò cum Angelis; duplici constat inclina-
tione seu appetitu, quorum unus tendit in bo-
num honestum & rationi consonum; alter ad
bonum sensibile & delectabile, quod interdum
rationis legibus prohibetur, ut patet in ægrotò
faciente & appetente frigidum, non obstantè
quod ratio contrarium suadeat; ex quo oritur
pugna & rebellio concupiscentiæ adversus ra-
tionem, ut infelix experientia satis ostendit; Ergo
integritas naturæ, seu perfecta subjectio appe-
titus inferioris ad superiorem, non est homini
connaturaliter debita.

Eadem ratione convincitur, donum immor-
talitatis non posse esse homini connaturaliter
debitum, cum sit remedium alicujus defectus,
homini connaturalis, nempe mortalitatis, vel
corruptibilitatis, quæ ex intrinseca ipsius constitu-
tione sequitur, seu ex naturalibus ejus principiis,
quæ sunt materia prima, & anima rationalis; nam
quia materia prima in nullo composita per ejus
formam plenè satiatur, sed manet ubique fame-

lica, & cum appetitu ad aliam, consequenter dat
locum contrariis qualitatibus, passionibus, & al-
terationibus corruptivis, quibus ipsa composita
ad interitum & dejectionem tendant. Unde Cy-
rillus lib. 1. in Joan. cap. 15. ait, *Hominem supra na-*
turam immortalitatem fuisse consecutum; & lib. 4.
contra Julian. Hominem corruptibili naturæ progeni-
tum, Deo volente fuisse immortalem. Similia habet
Divus Thomas in 2. dist. 19. quæst. 1. art. 4. sic
dicens: *Immortalitas illa & impassibilitas, quam ho-*
mo habuit in primo statu, non inerat ei ex principii na-
turæ, sed ex beneficio conditoris: unde naturalis proprie-
dici non potest, nisi forte naturale dicatur omne illud
quod natura incipiens accepit. Et 1. parte quæst. 97.
art. 1. de corpore primi hominis sic ait: *Non enim*
corpus ejus erat indissolubile per aliquem immortalitatis
vigorem in eo existentem, sed inerat anima vis quadam
supernaturaliter divinitus data, per quam poterat cor-
pus ab omni corruptione preservare, quandiu ipsa Deo
subjecta mansisset.

Confirmatur: Si dona integritatis & immor-
talitatis essent homini connaturaliter debita, in
eo mansissent post peccatum; nam post pecca-
tum manent omnia pertinentia ad naturam, si-
ve ea fluat ex principii naturæ, sive sint ei debi-
ta, ut constant in potentis & proprietatibus, quæ
fluunt ex principii naturæ. & in concilio ge-
nerali qui connaturaliter debitus est; Sed illa
dona non manent in homine post peccatum, ut
experientiâ satis constat; Ergo non sunt homini
connaturaliter debita. Hæc ratio sumitur ex D.
Thoma 1. parte quæst. 97. art. 1. ubi sic ait: *Mani-*
festum est quod subjectio corporis ad animam, & inferio-
rum virium ad rationem, non erat naturalis, alioquin
post peccatum mansisset, cum etiam in demoniis data
naturalia post peccatum permanserint. Et in 2. dist. 19. q. 1.
art. 4. in 1. argum. sed contra, sic dicitur: *Diony-*
sus dicit in 4. cap. de divin. nomin. quod data naturalia
dæmones per peccatum non perdidit; Sed homo non
amplius quam dæmon peccavit; Ergo si immortalitatem
naturaliter habuisset, eam nullatenus amisisset.

ARTICULUS II.

Convelluntur fundamenta adverse
sententiæ.

§. I.

Solvitur primum & præcipuum argumentum Iansenii
contra possibilitatem status naturæ puræ.

Nimis prolixum & molestum foret ea omnia
persequi, quæ Iansenius tribus integris li-
bris contra statum puræ naturæ proposuit. Qua-
re sat erit præcipuis ejus argumentis respondere,
ex quorum solutione Lector facillè judicabit,
quid de aliis sentiendum sit.

Primum quod habet cap. 3. libri primi de statu
naturæ puræ, potest sic proponi. Non potest
creatura rationalis, innocens, & nullius peccati
rea, à Deo creari incapax assequendæ veræ beati-
tudinis in qua quiescat: Sed homo creatus in
natura pura, & donis supernaturalibus gratiæ &
charitatis destitutus, esset incapax veræ beati-
tudinis; Ergo in eo statu creati non posset. Major
videtur certa; naturalis enim est appetitus beati-
tudinis, ita ut homines non tantum velint, sed
etiam non possint non velle esse beati, ut ait Au-
gustinus in Enchirid. cap. 104. Minorem verò
Zzz 3 probat